

Aan de programmacommissie PvdA voor de Tweede Kamerverkiezingen 2021

Betreft: uw partijprogramma voor de Tweede Kamer verkiezingen dd. 17 maart 2021

Leeuwarden, 9 juni 2020

Geachte heer/mevrouw,

Verwachting verblijfstoerisme & Covid-19; een kans!

Wij – Toeristisch ondernemend Noord Nederland¹ - zien toerisme als een instrument waarmee vele andere uitdagingen verder kunnen worden opgepakt zoals daar zijn: blijvende leefbaarheid, meer werkgelegenheid, behoud van cultureel erfgoed, circulariteit, betere en duurzamere mobiliteit, sociale cohesie en ruimtelijke ontwikkeling. Ook nu we nog midden in de crisis zitten als gevolg van Covid-19, zie en merk je dat juist de gastvrijheidssector van groot belang is voor de Nederlandse economie.

Noodzaak tot nationale regie

Op 12 september 2019 presenteerde het RLI het adviesrapport 'Waardevol Toerisme' met daarin de focus op 'toerisme en overlast'. Dat geldt misschien voor Amsterdam, maar toerisme is voor veel regio's buiten de Randstad juist een grote kans, om andere maatschappelijke uitdagingen – o.a. krimp, verdwijnen van banen naar de stad, leefbaarheid, cultuur, circulair, mobiliteit – op te pakken. Om die uitdagingen ook werkelijk te kunnen oppakken is nationale regie nodig met besef van verschil in uitdagingen op regionaal niveau. In sommige regio's zijn afremmende maatregelen nodig, maar in andere regio's moet juist meer geïnvesteerd worden om de potentie voor toerisme te vergroten². Wij bepleiten dan ook om te zorgen voor- meer en betere - coördinatie en regie op nationaal niveau. Dus opname van de noodzaak van **nationale** regie in uw programma uiteraard vergezeld van de daartoe benodigde (financiële) middelen en uiteraard in goede samenwerking met de regionale overheden en de sector zelf.

Spreiding, brede welvaart en nieuwe banen

Gastvrijheidseconomie is de sector die een belangrijke bijdrage levert aan *brede welvaart*, want toerisme heeft ook te maken met arbeidsmarkt, mobiliteit, leefbaarheid, ruimtelijke ontwikkeling, circulariteit, cultuur en erfgoed. Nogal wat plattelandsgemeenten - onder meer langs de Waddenkust & in Oost Groningen - hebben te maken met een afname van de bevolking, vergrijzing en het verdwijnen van voorzieningen en banen op vooral MBO 2 en MBO 3 niveau door automatisering en robotisering en de concentratie van banen in de steden.

Toerisme is één van de weinige sectoren die in deze gebieden op korte termijn nieuwe

---

¹ Zie ondertekening voor alle partners

² Zie ook publicatie van [het Fries Sociaal Planbureau](#) 'Toerisme in Fryslân brengt leven in de brouwerij'

werkgelegenheid kan creëren die aansluiten bij het opleidingsniveau van de bevolking en daarbij gebruik maken van de landschappelijke en cultuur historische kwaliteiten van het gebied en die kunnen behouden en versterken. En toerisme kan bijdragen aan het in stand houden van voorzieningen.

Ondernemers initiëren vaak samen met inwoners uit de regio projecten/initiatieven waarmee ze een bijdrage willen leveren aan spreiding van toerisme en het welzijn van inwoners van de regio. In de bijlage bij deze brief en via [deze link](#) vindt u een overzicht van 11 gebundelde iconprojecten uit Friesland. De meeste van deze initiatieven zijn ontstaan 'van onder op' dus inwoners & ondernemers die samenwerken aan een toekomstbestendige – eigen – regio. Via [deze link](#) kunt u ze alle 11 kort nalezen.

Deze initiatieven sneuvelen vaak door ingewikkelde procedures met diverse stakeholders en lastig te financieren – onrendabele – opstartkosten.

Hoe mooi zou het zijn als Rijk en regio's hierin gaan samenwerken en budget – proces- en projectkosten - beschikbaar stellen voor initiatieven vanuit de gastvrijheidseconomie die een bijdrage leveren aan spreiding van toerisme & brede welvaart.

Een regiodeal voor de gastvrijheidseconomie?!

Kortom; Wilt u dat de gastvrijheidssector een wezenlijke bijdrage levert aan de brede welvaart? Agendeer dit dan in uw programma en reserveer er middelen voor!

Namens betrokken partijen,

Gerard Kremer
Voorzitter Toerisme Alliantie Friesland

[Toerisme Alliantie Friesland \(samenwerking tussen Onderwijs, Overheid en Ondernemers\)](#)

[Toerisme Coöperatie Groningen](#)

[Merk Fryslan](#)

[Marketing Groningen](#)

[Marketing Drenthe](#)

[Recreatieschap Drenthe](#)

[Prof.dr. Jouke van Dijk](#)

[Jelle Bos, directeur Beleef Lauwersoog](#)

[Jan de Roos, eigenaar Jongens van Outdoor \(Appelscha\)](#)

[Stijn Langebeek, general manager Van der Valk Hotel Groningen-Hoogkerk](#)

[Jelle Cossen, eigenaar Vakantiepark Cossen Leekstermeer](#)

[Ulbe Postma, eigenaar de Aldefeanen](#)

[Theo op de Hoek, directeur/eigenaar o.a. Vigilante Makkum & Wadden beleef centrum](#)